

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมแนะแนว
ตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนสามชุกรัตนโกคาราม จังหวัดสุพรรณบุรี
Learning Achievement Development of Vocational Courses
Using Guidance According to Iddhipada IV for Grade VIII
Students Samchukratanapokaram School Suphanburi Province

¹เพ็ญศิริ หงษ์งาม Pensiri Hongngam

²พระครูปลัดมารุต วรมงคลโล Phrakrupalad Marut Varamanggallo

³ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม Chartchai Phitaktanakhom

¹²³คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

¹Corresponding author, e-mail: m.pensiri.kung@gmail.com

Received March 9, 2023; Revised March 27, 2023; Accepted: June 02, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพ (2) ศึกษา
ระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 และ (3)
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพก่อนและหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิ
บาท 4 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods research) เครื่องมือที่ใช้เก็บ
รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบวัดเจตคติ และชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิ
บาท 4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดการเรียนรู้
รายวิชาการงานอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามชุกรัตนโกคาราม จังหวัด
สุพรรณบุรี พบว่า กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้
ผ่านสื่อวีดิทัศน์ การบรรยายเนื้อหา การศึกษาจากบุคคลต้นแบบ อภิปรายและแสดงความคิดเห็นใน
หัวข้อที่เรียน รวมไปถึงการให้นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมพร้อมสรุปบทเรียนที่ได้พร้อมการนำเสนอ
หน้าชั้นเรียน กระบวนการดังกล่าวทำให้นักเรียนมีความเข้าใจและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการ
เรียนและการใช้ชีวิตประจำวันได้ 2) ระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามชุกรัตนโกคาราม จังหวัดสุพรรณบุรี หลังการใช้กิจกรรมแนะแนวตาม
หลักอิทธิบาท 4 โดยด้านความรู้ (Knowledge: K) คะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 8.05 คิดเป็น

ร้อยละ 80.50 ด้านทักษะ (Practice: P) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.18) และด้านเจตคติ (Attitude: A) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.20) 3) ด้านความรู้ (Knowledge: K) ด้านทักษะ (Practice: P) และด้านเจตคติ (Attitude: A) ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้; กิจกรรมแนะแนว; หลักอิทธิบาท 4

Abstract

This Article aimed to study (1) study of the condition of learning management vocational course (2) Learning achievement of vocational courses using guidance according to Iddhipada IV and (3) comparison learning achievement of vocational courses before and after using guidance according to Iddhipada IV. The sample was grade VIII Students samchukratanapokaram school suphanburi province, selected by simple random sampling. The instrument for collecting data was achievement test, Observation test, Attitude test, and guidance according to Iddhipada IV. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research results were found as follows; 1. Guidance according to Iddhipada IV was a learning management system that allows students to learn through video media, content lectures, and education from role models. Discuss and express opinions on the topics studied, including having students do activities and summarizing the lessons learned and presenting them in front of the class. This process will help students understand it and apply it to their studies and everyday lives. 2. Learning achievement of vocational courses using guidance according to Iddhipada IV In terms of knowledge (K), the average score after learning was 8.05, representing 80.50%. Practice (P) was at a high level overall ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.18) and attitude (A) Overall, it was at a high level ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.20). 3) The knowledge (K), Practice (P), and attitude (A) before and after learning by using guidance according to Iddhipada IV were significantly different at the statistical level .01.

Keywords: Learning Achievement; Guidance; Iddhipada IV

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญทำให้มนุษย์เรามีความรู้และมีคุณสมบัติต่างๆ ที่ช่วยให้บุคคลนั้นๆ ได้เจริญงอกงาม เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการดำรงชีวิต เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมส่วนรวม การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคน โดยประชาชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาวะโลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปทั้งสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การปฏิรูปสังคมไปสู่ความเป็นสังคมใหม่

ความคาดหวังในอนาคตของชาติ คือ เด็กและเยาวชนสามารถพัฒนาตนเองและสามารถอยู่ร่วมในสังคมส่วนรวมอย่างสร้างสรรค์ จึงมีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

สาระการเรียนรู้การงานอาชีพเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาการ ทักษะการทำงาน และทักษะการดำรงชีวิต เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับแนวคิดใหม่ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณภาพผู้เรียนที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพ ให้มีความรู้ด้านวิชาการ มีทักษะการทำงาน มีทักษะการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ มาใช้ในการทำงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม คุ่มค่า สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัดและอดทน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ร่วมมือและแข่งขันในระดับสากลได้ ตามบริบทของสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน

ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนพบว่า นักเรียนที่เรียนในรายวิชาการงานอาชีพมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากสาเหตุหลายปัจจัย เช่น นักเรียนขาดเป้าหมายในการเรียน ไม่ใส่ใจในการเรียน ขาดความอุตสาหะพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ชอบทำงานที่ยาก งานที่ซับซ้อน หรืองานที่ต้องใช้เวลาในการทำงานนั้นนานๆ (อมรวิรัช นาครทรรพ, 2552) ซึ่งในการที่จะพัฒนาให้นักเรียนเกิดความตั้งใจ อุตสาหะ พยายามในการเรียนมากขึ้น เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การเรียนให้ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงต้องการแก้ปัญหาโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาบูรณาการเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ โดยคำสอนตามหลักพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึง การที่บุคคลจะทำงานให้สำเร็จนั้นจำเป็นต้องมีหลักของอิทธิบาท 4 มาใช้ในกระบวนการทำงาน ในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นการสร้างแนวทางในการทำงานให้งานประสบความสำเร็จ โดยอาศัยแรงขับจากในใจของตน คือ ฉันทะพอใจใฝ่เรียนรู้ วิริยะเพียรสู้ไม่ถอย จิตตะใส่ใจไม่เลือนลอย วิมังสาเฝ้าคอยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนา หากใช้หลักธรรมนี้ร่วมกับการเรียน หรือการทำงาน โดยไม่ได้อาศัยปัจจัยภายนอก หรือวัตถุนิยมเป็นสิ่งล่อๆ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), 2540) ผู้วิจัยเห็นว่าหลักธรรม อิทธิบาท 4 นี้จะช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในกิจการงานที่ทำอย่างแท้จริง และหากนำหลักธรรมนี้มาใช้ร่วมกับการแนะแนว ก็จะเกิดประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง เป็นแนวทางที่จะนำมาแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้ดีขึ้น หากเป็นไปตามสมมติฐานข้างต้น ก็จะเกิดประโยชน์แก่นักเรียนและนอกจากนั้นยังจะเกิดประโยชน์

ต่อการจัดการเรียนการสอนในอนาคต โดยผู้วิจัยคาดหวังว่าจะนำกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 มาช่วยแก้ปัญหา จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษา เรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียน รายวิชาการงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ ศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์การเรียน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรายวิชาการงานอาชีพ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 ผลจากการวิจัยที่ได้สามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนมีการพัฒนาทั้งผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรมทางการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรายวิชาการงานอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม จังหวัดสุพรรณบุรี หลังการใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรายวิชาการงานอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยผสมวิธี พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม เลขที่ 762 หมู่ 2 ตำบลสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ประชากรคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 394 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 5 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/7 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 40 คน (งานทะเบียนโรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม, 2564) โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่ 1) คือ กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ พอใจใฝ่เรียนรู้ (ฉันทะ) เพียรสู้ไม่ท้อถอย (วิริยะ) ใฝ่ใจไม่เลือนลอย (จิตตะ) ฝาคอยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนา (วิมังสา) และ 2) แบบทดสอบรายวิชาการงานอาชีพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) การทดสอบหลังเรียน (Post-test) ใช้ในการประเมินด้านความรู้ (Knowledge) (2) แบบสังเกต ใช้ในการบันทึกพฤติกรรม เพื่อใช้ประเมินด้านทักษะและการปฏิบัติ (Practice) (3) แบบวัดเจตคติที่มีต่อการเรียน ใช้ในการประเมินด้านเจตคติหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Alpha Co-efficient) มีค่าเท่ากับ 0.83 คุณภาพของเครื่องมือผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญโดยการหาค่าความสอดคล้อง (IOC) เพื่อให้ได้แบบทดสอบ แบบสังเกต

แบบวัดเจตคติ และชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 ที่มีความเหมาะสมและมีคุณภาพ รวบรวมข้อมูลโดยผ่านการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนโดยเก็บข้อมูลจากแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) เก็บข้อมูลด้วยแบบสังเกต เก็บข้อมูลด้วยแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) และเก็บข้อมูลด้วยแบบวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ กันยายน 2564 ถึง มีนาคม 2565 รวมระยะเวลา 6 เดือน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการทดสอบค่าที (Paired Samples T-Test)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 แบ่งการเรียนรู้ โดยใช้การบรรยายและเน้นการให้นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ที่ครูผู้สอนได้จัดเตรียมไว้ โดยกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย

1.1 พอใจใฝ่เรียนรู้ (ฉันทะ) การจัดการเรียนรู้โดยเน้นให้นักเรียนได้รับรู้ถึงการทำงานด้วยความรักและความตั้งใจผ่านการชมวีดิทัศน์และครูผู้สอนบรรยายเนื้อหาประกอบการเรียนรู้ จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในหัวข้อการทำงานด้วยความรักและความตั้งใจ ต่อมาให้นักเรียนทุกคนเขียนเป้าหมายพร้อมทั้งบอกวิธีการทำเป้าหมายนั้นให้ประสบความสำเร็จ แล้วสรุปเป็นผังมโนทัศน์

1.2 เพียรสู้ไม่ท้อถอย (วิริยะ) การจัดการเรียนรู้โดยเน้นให้นักเรียนได้รับรู้ถึงการทำงานด้วยความเพียรในการทำงานผ่านการชมวีดิทัศน์และจากการศึกษาบุคคลต้นแบบ จากนั้นครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในหัวข้อความเพียร

1.3 ใส่ใจไม่เลือนลอย (จิตตะ) การจัดการเรียนรู้โดยให้ครูผู้สอนบรรยายเนื้อหาประกอบการเรียนรู้ และให้นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ ให้นักเรียนได้รับรู้ถึงการมีสมาธิจดจ่อผ่านการชมวีดิทัศน์ จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในหัวข้อการมีสมาธิ

1.4 ใฝ่คอยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนา (วิมังสา) การจัดการเรียนรู้โดยให้ครูผู้สอน บรรยายเนื้อหาประกอบการเรียนรู้ การเน้นให้นักเรียนได้รับรู้ถึงวิมังสาและอาชีพผ่านการชมวีดิทัศน์ จากนั้นให้นักเรียนวิเคราะห์ตนเองโดยนำเสนอสรุปเป็นผังมโนทัศน์เป็นรายบุคคล และให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในหัวข้อการมีสมาธิ

ดังนั้นสภาพการจัดการเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านสื่อวีดิทัศน์ตามหัวข้อต่างๆ การบรรยายเนื้อหา การศึกษาจากบุคคลต้นแบบ อภิปรายและแสดงความคิดเห็นในหัวข้อที่เรียน รวมไปถึงการให้นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมพร้อมสรุปบทเรียนที่ได้พร้อมการนำเสนอหน้าชั้นเรียน กระบวนการดังกล่าวจะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจถึงเนื้อหาและสาระการเรียนรู้ได้ลึกซึ้งและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนวิชาอื่นๆ หรือนำมาประยุกต์กับการใช้ชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า ระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม จังหวัดสุพรรณบุรี หลังการใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 มีดังนี้

2.1 การประเมินด้านความรู้ (Knowledge: K) พบว่า คะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 8.05 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.50

2.2 การประเมินด้านทักษะ (Practice: P)

ตารางที่ 1 ผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4

การประเมินด้านทักษะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านพอใจใฝ่เรียนรู้ (ฉันทะ)	4.05	0.33	มาก
1.1 นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนวิชาการงานอาชีพ	3.78	0.48	มาก
1.2 นักเรียนมีความพร้อมในการเรียน	4.37	0.77	มาก
1.3 นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน	4.00	0.23	มาก
2. ด้านเพียรสู้ไม่ท้อถอย (วิริยะ)	3.82	0.35	มาก
2.1 นักเรียนมีความมานะพยายามในการเรียน	3.83	0.45	มาก
2.2 นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้	3.90	0.38	มาก
2.3 นักเรียนปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนได้	3.75	0.63	มาก
3. ด้านใส่ใจไม่เลือนลอย (จิตตะ)	4.64	0.30	มากที่สุด
3.1 นักเรียนมีสมาธิตั้งใจเรียนและตั้งใจทำงาน	4.53	0.51	มากที่สุด
3.2 นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	4.75	0.44	มากที่สุด
4. ด้านเฝ้าคอยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนา (วิมังสา)	4.56	0.34	มากที่สุด
4.1 นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	4.58	0.50	มากที่สุด
4.2 นักเรียนพยายามปรับปรุงแก้ไขงานให้ดีขึ้น	4.55	0.50	มากที่สุด
รวม	4.27	0.18	มาก

จากตารางที่ 1 การประเมินด้านทักษะ (Practice: P) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.18) โดยด้านใส่ใจไม่เลือนลอย (จิตตะ) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.64$, S.D.=0.30) รองลงมาคือ ด้านเฝ้าคอยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนา (วิมังสา) ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.34) ด้านพอใจใฝ่เรียนรู้ (ฉันทะ) ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.33) และน้อยที่สุดคือด้านเพียรสู้ไม่ท้อถอย (วิริยะ) ($\bar{X}=3.82$, S.D.=0.35) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านพอใจใฝ่เรียนรู้ (ฉันทะ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.33) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือนักเรียนมีความพร้อมในการเรียน ($\bar{X}=4.37$, S.D.=0.77) รองลงมาคือ นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.23) และน้อยที่สุดคือนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนวิชาการงานอาชีพ ($\bar{X}=3.78$, S.D.=0.48)

ด้านเพียรสู้ไม่ท้อถอย (วิริยะ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$, S.D.=0.35) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือนักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ ($\bar{X}=$

3.90, S.D.=0.38) รองลงมาคือ นักเรียนมีความมานะพยายามในการเรียน ($\bar{X}$ =3.83, S.D.=0.45) และน้อยที่สุดคือนักเรียนปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนได้ ($\bar{X}$ =3.75, S.D.=0.63)

ด้านใส่ใจไม่เลือนลอย (จิตตะ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.64, S.D.=0.30) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือนักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X}$ =4.75, S.D.=0.44) รองลงมาคือ นักเรียนมีสมาธิตั้งใจเรียนและตั้งใจทำงาน ($\bar{X}$ =4.53, S.D.=0.51)

ด้านเฝ้าคอยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนา (วิมังสา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.56, S.D.=0.34) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือนักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ($\bar{X}$ =4.58, S.D.=0.50) รองลงมาคือ นักเรียนพยายามปรับปรุงแก้ไขงานให้ดีขึ้น ($\bar{X}$ =4.55, S.D.=0.50)

2.3 การประเมินด้านเจตคติ (Attitude: A)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของนักเรียนในระหว่างเรียนโดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 หลังเรียน

รายการประเมิน	ระดับเจตคติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เรียนวิชาการงานอาชีพอย่างมีความสุข	4.65	0.77	มากที่สุด
2. ชอบเรียนวิชาการงานอาชีพ	4.43	0.87	มาก
3. สนุกและตื่นเต้นที่ได้ร่วมกิจกรรมในช่วงเรียนวิชาการงานอาชีพ	4.23	0.62	มาก
4. สามารถนำความรู้จากการเรียนวิชาการงานอาชีพไปใช้ประโยชน์ได้	4.40	0.63	มาก
5. กระตือรือร้นที่ได้รับการฝึกทักษะการงานอาชีพ	4.70	0.52	มากที่สุด
6. ชอบเรียนวิชาการงานอาชีพมากขึ้นหลังกิจกรรมการงานอาชีพ	4.63	0.70	มากที่สุด
7. คิดว่าการงานอาชีพเป็นวิชาที่ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์	4.55	0.60	มากที่สุด
8. คิดว่าการงานอาชีพเป็นวิชาที่ช่วยฝึกทักษะในการดำรงชีวิต	4.58	0.75	มากที่สุด
9. ได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้นจากการเรียนวิชาการงานอาชีพ	4.63	0.77	มากที่สุด
10. สนใจและตั้งใจเรียนวิชาการงานอาชีพมากขึ้น	4.45	0.71	มาก
11. มีพัฒนาการด้านทักษะการทำงานเพิ่มขึ้น	4.28	0.64	มาก
12. ได้รับการพัฒนาด้านทักษะการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนมากขึ้นหลังกิจกรรมการงานอาชีพ	4.03	0.53	มาก
13. อยากเรียนวิชาการงานอาชีพอย่างต่อเนื่อง	4.53	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติของนักเรียนในระหว่างเรียนโดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 หลังเรียน (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับเจตคติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
14. อยากทำกิจกรรมการงานอาชีพต่อจนหมดเวลา	4.25	0.98	มาก
15. การคิดว่าการเรียนวิชาการงานอาชีพทำให้มีแนวทางในการศึกษาต่อมากขึ้น	4.45	0.81	มาก

16. การคิดว่าการเรียนวิชาการงานอาชีพทำให้ได้พัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์มากขึ้น	4.38	0.59	มาก
17. การคิดว่ากิจกรรมที่ครูนำมาใช้แปลกใหม่ น่าสนใจ	4.40	0.50	มาก
18. การคิดว่ากิจกรรมการเรียนการงานอาชีพเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น	4.53	0.60	มากที่สุด
19. การคิดว่าการเรียนวิชาการงานอาชีพทำให้เข้าใจตนเองมากขึ้น	4.40	0.50	มาก
20. รู้สึกมีอิสระ และสนุกสนานเมื่อเรียนวิชาการงานอาชีพ	4.30	0.88	มาก
รวมเฉลี่ย	4.44	0.20	มาก

จากตารางที่ 2 การประเมินด้านเจตคติ (Attitude: A) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.20) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือกระตือรือร้นที่ได้รับ การฝึกทักษะการงานอาชีพ ($\bar{X}=4.70$, S.D.=0.52) รองลงมาคือ เรียนวิชาการงานอาชีพอย่างมีความสุข ($\bar{X}=4.65$, S.D.=0.77) และน้อยที่สุดคือได้รับการพัฒนาด้านทักษะการทำงานอย่างเป็น ขั้นตอนมากขึ้นหลังกิจกรรมการงานอาชีพ ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.53)

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรายวิชาการงาน อาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ก่อนและ หลังการใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 มีดังนี้

3.1 การประเมินด้านความรู้ (Knowledge: K) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

3.2 การประเมินด้านทักษะ (Practice: P) พบว่า ผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนใน ระหว่างเรียนโดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยภาพรวมและ รายด้านของทักษะและการปฏิบัติของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 การประเมินด้านเจตคติ (Attitude: A) พบว่า ผลเจตคติของนักเรียนก่อนเรียนและหลัง เรียนโดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ใช้เป็น เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวทั้งหมด 10 คาบ โดยแบ่งออกเป็นกิจกรรมแนะแนว 8 คาบ กิจกรรมปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศ 2 คาบ กิจกรรมทั้งหมดมีความเหมาะสมและมีคุณภาพ เพราะสามารถช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับนักเรียน ซึ่งชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิ บาท 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีการกำหนดเนื้อหา ลักษณะของกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้มีการแสดงออก ความคิดเห็นภายในกลุ่ม ช่วยเหลือปฏิบัติกิจกรรมภายในกลุ่ม ระดับความยากง่ายเหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียน อีกทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ได้ผ่านคุณภาพการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ผลที่ได้จาก การประเมินชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 มีการใช้รูปแบบของการจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีความหลากหลาย เช่น การใช้กระบวนการกลุ่ม การบรรยาย การอภิปราย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการใช้สื่อวีดิทัศน์และบุคคลต้นแบบมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้รูปแบบในการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปพัฒนาปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ผู้วิจัยจัดกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องและมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียนที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทั้งในงานต่างๆ ทำให้ไม่เบื่อต่อการเรียนรู้ และกิจกรรมแนะแนวเป็นการจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่องโดยหลักอิทธิบาทธรรม 4 นี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพล พยอมแย้ม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตนตามหลักอิทธิบาท 4 และลักษณะส่วนบุคคล ที่ส่งผลต่อทักษะการคิดของนักศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดการปฏิบัติตนตามหลักอิทธิบาท 4 ความอยากรู้อยากเห็น การควบคุมตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอยู่ในระดับมาก (สุรพล พยอมแย้ม, 2548) และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพล บุญทอง ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลของกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อพัฒนาความมุ่งมั่นของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวฯ ช่วยให้นิสิตมีการพัฒนาความมุ่งมั่น ในด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียน การตั้งใจเรียนอย่างเต็มความสามารถ มีความอดสาหัส ขยันหมั่นเพียร ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และความยากลำบากทางการเรียน เห็นคุณค่าในการเรียน มีความคิดจดจ่อ มีใจอยู่กับการเรียน พัฒนาตนเองโดยพิจารณาไตร่ตรองตรวจสอบข้อบกพร่องและปรับปรุงตนเองอย่างเต็มศักยภาพ (ณัฐพล บุญทอง, 2557)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม จังหวัดสุพรรณบุรี หลังการใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า ด้านความรู้ (Knowledge: K) คะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.05 คิดเป็นร้อยละ 80.50 ทั้งนี้ก่อนเรียนด้วยกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนเล็กน้อย เมื่อได้เรียนด้วยกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 แล้วทำให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น จึงสามารถนำความรู้มาทำแบบทดสอบหลังเรียนและได้คะแนนมากกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร เกตุสรระน้อย ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลของกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน” ผลการวิจัยพบว่า นิสิตกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 ทำให้นิสิตได้เรียนรู้เข้าใจความหมายตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น (ศิริพร เกตุสรระน้อย, 2558) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระโชคดี วชิรปัญญา (ราชโสภาญจน์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (วัดน้อยใน) ในพระราชูปถัมภ์ฯ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านทักษะ (Practice: P) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านใส่ใจไม่เลื่อนลอย (จิตตะ) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ =4.64, S.D.=0.30) รองลงมาคือ ด้านเผ้าคอย

ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนา (วิมังสา) ด้านพอใจใฝ่เรียนรู้ (ฉันทะ) และน้อยที่สุดคือด้านเพียรสู้ไม่ท้อถอย (วิริยะ) ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการมุ่งเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม โดยเน้นทักษะกระบวนการทำงาน ทำให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการทำงาน และสามารถลงมือปฏิบัติงานได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ทั้งนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการฝึกปฏิบัติและมีการประเมินผลโดยการสังเกตพฤติกรรมและประเมินทักษะการปฏิบัติตามทักษะกระบวนการทำงาน ทำให้การวัดทักษะมีประสิทธิภาพและครอบคลุม ประกอบกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ส่งผลให้นักเรียนตั้งใจทำงานและเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ (พระโชคดี วชิรปญโญ (ราชากัญจน์), 2560)

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรักษณาลี สนวนพลู ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นทักษะกระบวนการทำงานในรายวิชาการงานอาชีพ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทักษะกระบวนการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 80.73 อยู่ในระดับดีมากและ มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนโดยเน้น ทักษะกระบวนการทำงานอยู่ในระดับมาก และด้านเจตคติ (Attitude: A) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (รักษณาลี สนวนพลู, 2561) ทั้งนี้จากการเรียนโดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อยู่ตลอด ซึ่งมีผลทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ เพราะอิทธิพลของกลุ่มสังคมทำให้บุคคลมีเจตคติคล้ายตามกลุ่มสังคมที่ตนมีปฏิสัมพันธ์ด้วย (ธีรวิทย์ เอกะกุล, 2549) นอกจากนี้การอภิปรายกลุ่ม โดยการให้สมาชิกในกลุ่มเสนอแนะความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ แล้วหาข้อสรุปที่ถูกต้องเหมาะสมจะทำให้สมาชิกในกลุ่มรับรู้และคล้ายตามได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ลดา กมลศิริพนพงษ์ ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะและเจตคติการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือในรายวิชาสร้างสรรค์งานกระดาษกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่า เจตคติการทำงานกลุ่มพัฒนาเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับดีไปจนถึงดีมาก (พิมพ์ลดา กมลศิริพนพงษ์, 2563)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรายวิชาการงานอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า ด้านความรู้ (Knowledge: K) ด้านทักษะ (Practice: P) และด้านเจตคติ (Attitude: A) ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของผู้วิจัย จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 พัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรายวิชาการงานอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 ให้นักเรียนรู้จักคิดและลงมือปฏิบัติ โดยฝึกให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ยังช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนของผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และดำเนินการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้วิจัยใช้แนวคิดตามหลักธรรม

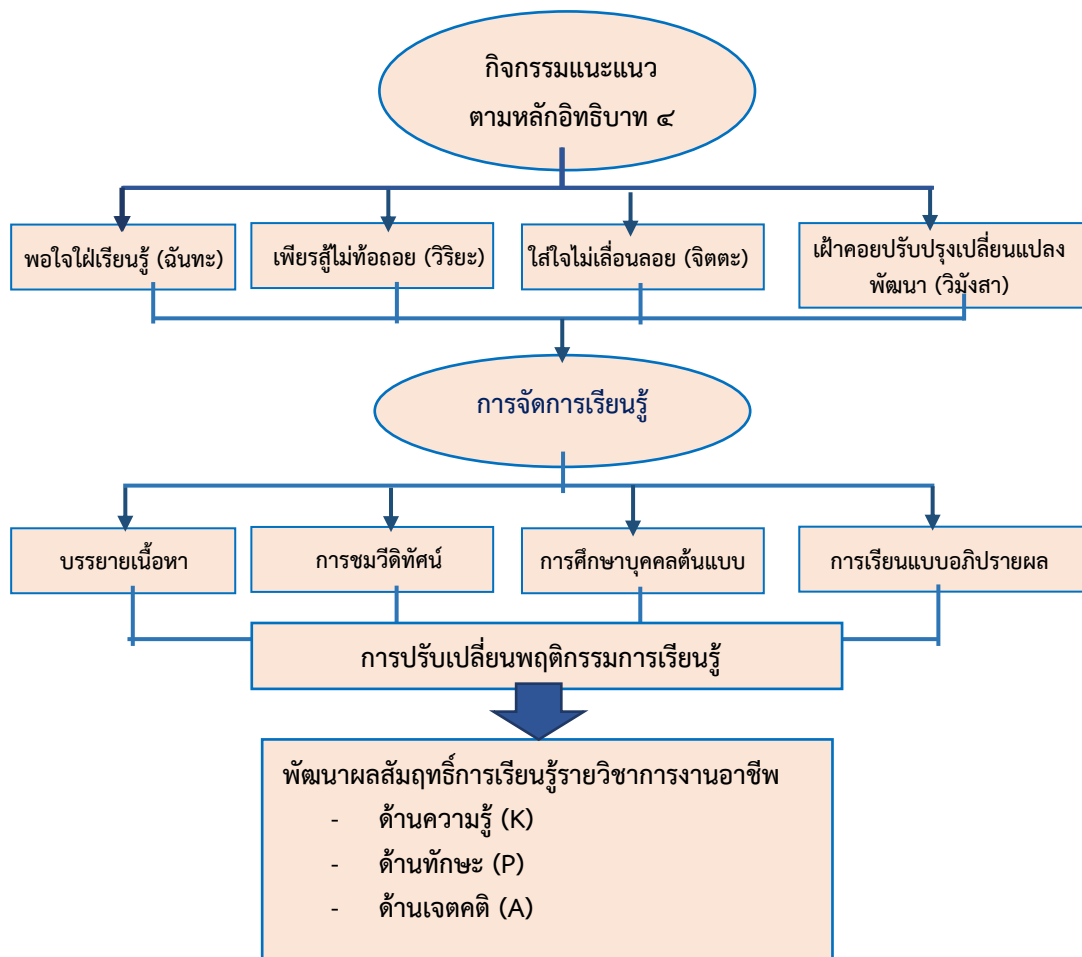
ทางพุทธศาสนา คือ หลักธรรมอิทธิบาท 4 หมายถึง คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมายมี 4 อย่าง คือ 1) ฉันทะ ความพอใจคือความต้องการที่จะทำใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะทำให้ผลดียิ่งๆ ขึ้นไป 2) วิริยะ ความเพียรคือขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง 3) จิตตะ ความคิดมุ่งไปคือตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำในสิ่งนั้นด้วยความคิดเอาจิตฝึกใฝ่ไม่ปล่อยให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป อุทิศตัวอุทิศใจให้สิ่งที่ทำ และ 4) วิมังสา ความไตร่ตรองหรือ ทดลองคือหมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผล มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง หลักธรรมทั้ง 4 อย่างนี้เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงความสำคัญ และทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับของการมีความมุ่งมั่น ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาความมุ่งมั่นในการเรียนของตน และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของภาวิณี บุญธิดา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยเทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคต ตามแนวคิดของทอร์แรนซ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4” ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวด้วยเทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอร์แรนซ์ ในด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่นและความคิดริเริ่ม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ภาวิณี บุญธิดา, 2553) และสอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดา อ่อนจริง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลของการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดอิทธิบาท 4 ที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสารวิทยา กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความตามแนวคิดอิทธิบาท 4 สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามแนวความคิดที่บัญชีที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ลัดดา อ่อนจริง, 2554)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพล บุญทอง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลของกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อพัฒนาความมุ่งมั่นของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน” ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลองนิสิตกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนจากการวัดความมุ่งมั่นตามหลักอิทธิบาท 4 สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ณัฐพล บุญทอง, 2557) ทั้งยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร เกตุสรระน้อย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลของกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน” ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองนิสิตกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดความรับผิดชอบในการเรียนภายหลังจากทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ศิริพร เกตุสรระน้อย 2558) และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระโชคดี วชิรปญโญ (ราชโฆกาญจน์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (วัดน้อยใน) ในพระราชูปถัมภ์ฯ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเข้าร่วมกิจกรรมโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (พระโชคดี วชิรปญโญ (ราชโฆกาญจน์), 2560)

องค์ความรู้ใหม่

จากการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามชุกรัตนโกการาม จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่ากิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 เป็นหนึ่งในแนวทางที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น โดยผ่านการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ การนำอิทธิบาท 4 มาใช้ในกระบวนการทำงาน ในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นการสร้างแนวทางในการทำงานให้งานประสบความสำเร็จ โดยอาศัยแรงขับจากในใจของตน คือ ฉันทะพอใจใฝ่เรียนรู้ วิริยะเพียรสู้ไม่ท้อถอย จิตตะใส่ใจไม่เลือนลอย วิมังสาเฝ้าคอยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนา หากใช้หลักธรรมนี้ร่วมกับการเรียน หรือการทำงาน โดยไม่ได้อาศัยปัจจัยภายนอก หรือวัตถุนิยมเป็นสิ่งล่อ ๆ นอกจากนี้หากนำหลักธรรมนี้มาใช้ร่วมกับการแนะแนว ก็จะเกิดประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง เป็นแนวทางที่จะนำมาแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้ดีขึ้น

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4

บทสรุป

สรุปในภาพรวมของบทความการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพ โดยใช้กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า กิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ไปในทิศทางที่ดี ใฝ่เรียนรู้ ใฝ่เรียนรู้อย่างจริงจัง รับผิดชอบและหน้าที่มากขึ้น นอกจากนี้การตั้งเป้าหมายในชีวิตจะเป็นส่วนหนึ่งในแรงผลักดันให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การนำกิจกรรมไปใช้อาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ความสนใจ และประสบการณ์ของนักเรียน โดยครูผู้สอนต้องศึกษาและทำความเข้าใจเนื้อหาที่จัดการเรียนรู้ มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่เสมอ เพื่อให้การดำเนินการกิจกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกจากการเตรียมสื่อต่างๆ แล้ว การให้นักเรียนได้มีทักษะงานช่างต่างๆ ผ่านการลงมือปฏิบัติ การทำใบงาน การทำงานกลุ่ม การทำงานรายบุคคล เป็นต้น จะมีส่วนในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพให้เพิ่มสูงขึ้น ด้านทักษะและการปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งด้านเพียรสู้ไม่ท้อถอย (วิริยะ) มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดใน 4 ด้าน ดังนั้นครูผู้สอนควรเพิ่มกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้ใช้ทักษะในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การสั่งงานให้นักเรียนได้แสดงความมุ่งมั่นในการเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นทีม การร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ การเข้าใจระบบการทำงานที่เป็นขั้นตอนเพิ่มมากขึ้น หรืออื่นๆ ส่งผลให้นักเรียนมีความเพียรเพิ่มมากขึ้น และเจตคติหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่มีคะแนนน้อยในเรื่องของการพัฒนาด้านทักษะการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะและเจตคติ ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกัน ดังนั้นครูควรให้นักเรียนกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามในบทเรียนอยู่เสมอเพื่อก่อให้เกิดการสนใจในการเรียนตลอดเวลา โดยส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในตัวแปรด้านอื่นๆ กับการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และควรทำการศึกษาการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนในการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- งานทะเบียนโรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี. (2564). *ข้อมูลสถิตินักเรียนปีการศึกษา 2564*. สุพรรณบุรี: โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี.
- ณัฐพล บุญทอง. (2557). ศึกษาผลของกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อพัฒนาความมุ่งมั่นของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนกรุงเทพมหานคร. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, (3)(1): 201-207.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2549). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. อุบลราชธานี: วิทยาออฟเซทการพิมพ์.
- พระโชคดี วชิรปณโญ (ราโชภาณัจน์). (2560). ศึกษาการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนที่ปังกวิทยาพัฒนา (วัดน้อยโน) ในพระราชูปถัมภ์ฯ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต). (2540). *ธรรมนุญชีวิตพุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พิมพ์ลดา กมลศิริธนพงษ์. (2563). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะและเจตคติการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือในรายวิชาสร้างสรรค์งานกระดาษกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, (33)(1): 167-177.
- ภาวินี บุญธิดา. (2553). การศึกษาการจัดกิจกรรมแนะแนว ด้วยเทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคต ตามแนวคิดของทอร์แรนซ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รักษณาลี สนวนพล. (2561). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นทักษะกระบวนการทำงานในรายวิชาการงานอาชีพ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ลัดดา อ่อนจริง. (2554). การศึกษาผลของการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดอิทธิบาท 4 ที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสารวิทยา กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, (8)(1): 79-85.
- ศิริพร เกตุสระน้อย. (2558). การศึกษาผลของกิจกรรมแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียน ของนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาเขตบางเขนกรุงเทพมหานคร. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, (8)(1): 79-85.

สุรพล พยอมแย้ม. (2548). การศึกษาผลการปฏิบัติตนตามหลักอิทธิบาท 4 และลักษณะส่วนบุคคล ที่ส่งผลต่อทักษะการคิดของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร คณะศึกษาศาสตร์. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อมรวิชัย นาครทรรพ. (2552). วิกฤตคุณภาพการศึกษาประเทศไทยในความเสี่ยง. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

